

"Krummenijl zoake"

DE MOORD OP BARON VAN WEVELINKHOVEN

In de map criminele registers van het rijksarchief te Hasselt bevindt zich een dossier van een moordzaak die op 22 mei 1750 te Munsterbilzen plaatsvond. De "onderzoeksrechter" in de persoon van schout Fock eist tegen de dader de doodstraf. Het register dat in het Nederlands is opgesteld bevat talrijke juridische termen uit het Latijn en hier daar wordt er verwezen naar Franse en Duitse wetteksten. We hebben ons best gedaan om de gegeven tekst om te zetten naar verstaanbaar Nederlands. Het motief voor de moord is aan de hand van dit stuk niet te achterhalen maar een familievete is in dit verband niet uitgesloten. Aangezien zowel het slachtoffer als de daders militairen waren, kan ook een onenigheid in de beroepssfeer aanleiding ertoe hebben gegeven. Voor zover we hebben kunnen nagaan heeft er na deze moord in Munsterbilzen geen andere burgerlijke moord meer plaatsgevonden.

Het slachtoffer, Pierre Mathias Frans van Wevelinckhoven, was heer van Acquoi en cavaleriekapitein in keizerlijk leger. Hij werd te Munsterbilzen in de parochiekerk begraven.

Tot voor kort werd de familiegrafsteen daar ook nog bewaard. De inscriptie luidde als volgt: *Ici répose le Noble et Généreux seigneur Pierre François de Wevelinchoven, seigneur d'Acquoi et capitaine d'Infanterie au service de sa Majesté Imperiale e. royale d'Hongrie et de Bohème etc. etc. décédé le 22 mai 1750 (tué ce jour) et la Noble et Généreuse dame son épouse Anna Catherina Ernestine de Heusch de la Zangrie décédée le 11 juin 1774 R.I.P.*

In het parochieregister staat de moord omschreven als "*funeste sclopeti ictu elapsis..*"

Het echtpaar Wevelin(c)khoven-De Heusch woonde waarschijnlijk op het familiegoed Zangerhei (kasteel van Zangerij). Anna de Heusch was een dochter van Ernest Willem de Heusch, heer van Zangerij, Gellik, Eigenbilzen en Landwijk en diens vierde vrouw Christine de Quoitbach, die overleed te Munsterbilzen op 4 juni 1749 maar te Eigenbilzen werd begraven. Haar grafsteen werd bijgezet in de nabijheid van de familiegrafsteen van de de Heuschen.

Voor :

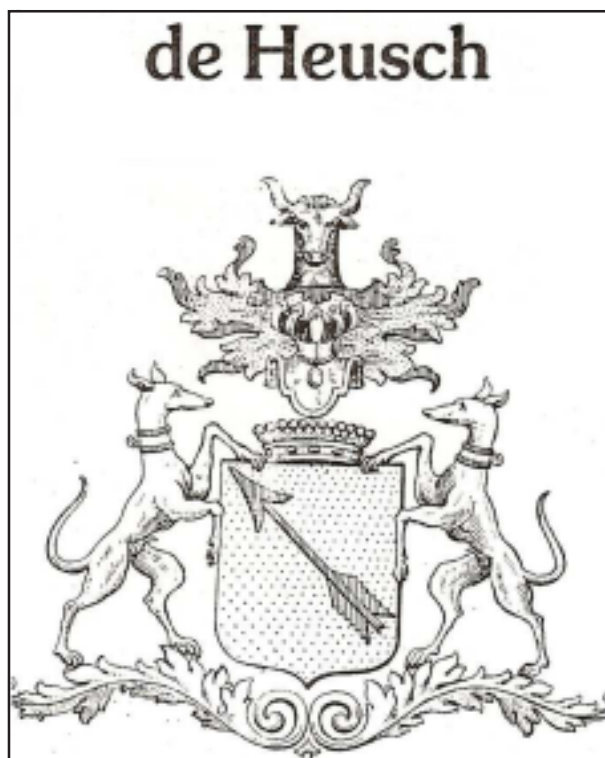
De heer Martinus Fock, schout van Munsterbilzen, hierna genoemd onderzoeksofficier.

Tegen :

De heer Frédéric de Neuboom, hierna genoemd gedaagde.

Edele Heren !

Reeds uit het algemeen onderzoek en de ingewonnen informatie blijkt duidelijk dat de twee heren en gebroeders Neuboom, beiden militaire officieren; de ene gekleed in een witte uitrusting met kleine rode en omgeslagen randen en de andere geheel in het rood. Toen ze op de 21ste. mei laatsleden, om ongeveer 8 uur 's avonds, Munsterbilzen te paard zijn komen binnenrijden en afgestegen zijn ter hoogte van het huis van E.H. Tilkin. Toen dhr. Wevelinkhoven in het gezelschap van de heer Augustinus Bettingers, ter hoogte van de woning van de heer van den Abeele en bijna

Wapenschild familie de Heusch

schilderij baron P de Wevelinkhoven

barones K de Heusch

aan het huis van E.H. Tilkin was, heeft hij daar de beide heren Neuboom ontmoet, die volle neven zijn van zijn echtgenote. De heer Wevelinkhoven verwelkomde hen zeer vriendelijk en gemoedelijk. De heren Neuboom beantwoorden deze vriendelijkheid echter met smaadvolle en brutale woorden. Daarop heeft de heer Wevelinkhoven zich omgedraaid en is weggegaan. Aanstonds belaagden beide broers, de één langs voor en de ander langs achter hun slachtoffer. Ter hoogte van het huis van E.H. Tilkin, heeft de officier in 't wit gekleed en gewapend met een groene eiken stok en deze gekleed in het rood en gewapend met een degen, de heer Wevelinkhoven zeer ernstig verwond en mishandeld. Diegene die in het wit gekleed was heeft daarop, vanonder zijn uitrusting, een pistool getrokken en het in de linkerzijde van de heer Wevelinkhoven gedrukt en daarna de trekker overgehaald. Het slachtoffer is meteen ineengestuikt en is 's anderendaags aan zijn verwondingen overleden.

Zulke daden dienen ongetwijfeld te worden gekwalificeerd als doodslag met voorbedachten rade. Het feit dat deze doodslag werd begaan door een neef van de echtgenote van het slachtoffer mag hier als bezwarend beschouwd worden.

De heer F. Neuboom is gehouden te antwoorden op alle vragen die hem zullen voorgelegd worden tijdens het buitengewoon proces. Wat er ook van zei en wie van beide heren werkelijk de moord gepleegd heeft, het staat vast dat ze in samenspraak en met voorbedachtheid tot hun daden zijn overgegaan en dus de doodstraf verdienen. Ingevolge een passus uit art. 148 van de criminele ordonantie van keizer Karel V waarin te lezen staat : "Eenieder die met voorbedachtheid en in samenspraak met een ander, overgaat tot doodslag, is even schuldig als diegene die tot deze daad overgaat.

Vreemd is dat de broer van Frédéric Neuboom niet gedaagd wordt in het proces, terwijl hij toch duidelijk medeplichtig was en dat, aan de hand van het gevoerde betoog, ook tegen hem de doodstraf werd geëist. Welke straf de daders uiteindelijk hebben gekregen is helaas evenmin kunnen achterhaald worden.

Met onze bijzondere dank aan Georg Dörffhofer uit Paderborn (D) voor het bezorgen van foto's van beide schilderijen.

Mathieu Wijnen